

Riigikogu õiguskomisjoni istungi protokoll nr 55

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 14. oktoober 2024

Algus 11.15, lõpp 11.54

Juhataja: Andre Hanimägi (esimees)

Protokollija: Selena Eenmaa (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Anti Haugas, Madis Kallas, Jaanus Karilaid, Ando Kiviberg, Anastassia Kovalenko-Kõlvart, Õne Pillak, Valdo Randpere

Komisjoni ametnikud: Raini Laide (nõunik-sekretariaadijuhataja)

Puudusid: Vilja Toomast ja Varro Vooglaid

Kutsutud: Siseministeeriumi piirivalve- ja rändepoliitika osakonna juht Janek Mägi ja sama osakonna nõunik Paavo Mikson (2. päevakorrapunkt); Riigikogu avalike suhete osakonna pressinõunik Merilin Kruise, Õne Pillaku töövari Silva Tupits

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kollektiivne pöördumine "Piiripunkti Narva-Ivangorod ööpäevaringse töörežiimi taastamine jalakäijatele"
3. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu õiguskomisjoni nädala (14.10.2024-20.10.2024) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 14.10.2024 kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kollektiivne pöördumine "Piiripunkti Narva-Ivangorod ööpäevaringse töörežiimi taastamine jalakäijatele"
3. Info ja muud küsimused

Teisipäev, 15.10.2024 kell 14.00

Siseministeeriumi külastus

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Andre Hanimägi, Anti Haugas, Madis Kallas, Jaanus Karilaid, Ando Kiviberg, Õne Pillak).

2. Kollektiivne pöördumine "Piiripunkti Narva-Ivangorod ööpäevaringse töörežiimi

taastamine jalakäijatele"

Andre Hanimägi sõnas sissejuhatuseks, et kollektiivse pöördumise algatajaid on komisjoni istungile mitmel korral osalema kutsutud, kuid seni ei ole nendega õnnestunud kontakti leida. Komisjon arutab seega antud küsimust lähtuvalt kirjalikust kollektiivsest pöördumisest, mille osas saavad oma arvamuse anda ja küsimustele vastata Siseministeeriumi esindajad.

Janek Mägi sõnas, et Narva Ivangorodi piiripunkti ööpäevaringse töörežiimi muutmise põhjus tulenes sellest, et piiriületajate arv vähenes oluliselt seoses Venemaa sõjategevusega Ukrainas. Kui enne sõjategevuse algust ületas seda piiripunkti 4000 jalakäijat, siis pärast oli see arv 1000. Seetõttu ei peetud mõistlikuks ööpäevaringselt piiripunkti avatuna hoidmist, kuna ressursid tuli nii jaotada 24 tunni peale. On oluline märkida, et öösiti ületas piiri vaid 10% piiriületajatest ehk umbes 200 inimest. J. Mägi märkis, et turist mõnest teisest riigist nt Soomest pigem ei sõida selleks Narva, et öösel jalakäijana seda piiri ületada. Peamiselt tekivad piiripunkti järjekorrad hoopis põhjalikuma tollikontrolli tõttu, kuna esineb juhtumeid, kus inimesed üritavad Venemaale viia keelatud kaupa. Kui päevasest vahetusest paigutada inimesed ööpäevaringse töörežiimi korral ka öisele vahetusele, siis tekivad piisava ressursi puuduse tõttu veel pikemad järjekorrad hoopis päevasel ajal. J. Mägi lisas, et kehtestatud ajavahemik 07.00-23.00 on mh läbiräägitud ka transpordifirmadega, kes on oma tegevuse juba vastavalt ümber korraldanud.

Valdo Randpere kommenteeris, et tema seisukohalt võiks kõnealuse piiripunkti üleüldse sulgeda.

Andre Hanimägi märkis, et käesoleva aasta suvel toodi probleem pikkade järjekordadega Narva piiripunktis esile ka meedias, kus viidati, et piiri sulgemise põhjustanud probleem tuleneb pigem Venemaa-poolsest piirikontrollist. Ta palus lähemalt selgitada ka seda probleemkohta.

Janek Mägi selgitas, et suvi on alati piiriületuste kõrghooaeg. Selle meedias kajastatud probleemi puhul suleti piiripunkt eelkõige seetõttu, kuna Narva sillale tekkis väga pikk järjekord Venemaa-poolse piirikontrolli aeglasema tegutsemise läbi. J. Mägi lisas, et väga suur hulk nendest piiriületajatest on kohalikud elanikud, kes ületavadki regulaarselt piiri. Kui tekkis tõhusam tollikontroll ning oli võimalik võtta vastutusele inimesi, kes viisid üle piiri keelatud kaupa, siis piiriületajate arv küll vähenes, kuid põhjalikum tollikontroll tekitab siiski järjekordi.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart tõi välja, et mõned päevad tagasi tuli meedias esile juhtum, kus Vene Ivangorodi piiripunktis suri väidetavalt vanem meesterahvas. Ta küsis, kas selle juhtumi kohta on Eesti poolel informatsiooni ning kas pikemate järjekordade puhul oleks piiripunktis võimalus aidata neid piiriületajaid, kes võivad olla haavatavamad, sealhulgas nt emad lastega.

Janek Mägi sõnas, et sotsiaalmajanduslik side nende kahe linna vahel ongi peamine põhjus, miks Narva piiripunkti ei ole üleüldse suletud. Ta selgitas, et Narva piiripunkt on ehitatud väga unikaalses kohas, kus on suured muinsuskaitse piirangud ning seetõttu ei ole olnud võimalik ehitada piiriületajatele ka nt ootesaali. Alternatiivselt võiks Peetri platsi juurde paigaldada istumiskohad, kuid selline korraldus ei ole järjekordade vaatest eriliselt abiks. Tuleb märkida, et tegemist on linna territooriumiga ning piiripunkti haldaja on tegelikult Rahandusministeerium, kellele võib Riigikogu liikmete soovi korral vastava ettepaneku teha. J. Mägi rõhutas, et järjekorrad Narva piiripunktis ei ole püsivad, kuigi vahepeal paratamatud.

Andre Hanimägi uuris, kas Siseministeeriumi hinnangul ei vasta lahendusena ööpäevaringse töörežiimi taastamine seega probleemile järjekordadega, kuna piiriületajate hulk öisel ajal on palju väiksem.

Janek Mägi vastas jaatavalt. Eelkõige ka seetõttu, kuna praegu on peamine rõhk tõhusamal tollikontrollil ning seeläbi öösel piiriületajate voog ei suureneks. Pigem ületavad inimesed piiri siiski päevasel ajal.

Ando Kiviberg kommenteeris, et ka tema hinnangul võiks piiripunkti üleüldse sulgeda. Ta selgitas, et see on ka põhimõtteline küsimus, kuna on oluline jätkuvalt silmas pidada, et tegemist on aktiivset sõjategevust läbiviiva agressorriigiga, mida piiriületajad külastavad.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart küsis, kas selliseid pikkasid järjekordasid esines piiripunktis ka varem, siis kui ööpäevaringne töörežiim veel toimis.

Janek Mägi selgitas, et öösel ületas toona piiri umbes 200 inimest, samal ajal kui päeval oli piiriületajaid tuhandeid. Samuti sõitsid öösel bussiliinid, mis täna enam öösel ei sõida. J. Mägi märkis, et sellest lähtuvalt on nähtavasti kohalike inimeste huvi öösel piiri ületada sisuliselt olematu. Ta rõhutas veel, et peamine järjekordade tekkimise põhjus seisneb siiski põhjalikus tollikontrollis, mida varem teostati vaid pisteliselt. Seetõttu ei kaotaks ööpäevaringse töörežiimi taastamine ka järjekordasid.

Andre Hanimägi tänas ministeeriumi esindajaid. Esimees sõnas, et kuna piiripunktide töörežiimi korraldus on Vabariigi Valitsuse otsustusallas, on tema ettepanek edastada see kollektiivne pöördumine Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks.

Valdo Randpere kommenteeris, et tema hinnangul võiks õiguskomisjon hoopis kollektiivse pöördumise ettepaneku tagasi lükata, mitte valitsusele edastada.

Õne Pillak kommenteeris, et kuna kollektiivne pöördumine on esitatud Riigikogule arvamuse avaldamiseks, mitte Vabariigi Valitsusele, siis ei pea tõesti komisjon seda edastama, vaid saab otsustada, kas esitatud ettepanekut toetada või mitte. Kui õiguskomisjon ettepanekut ei toeta, siis võib selle tagasi lükata.

Andre Hanimägi täpsustas, et tema ettepanek ei olnud kollektiivses pöördumises esitatud ettepanekut toetada, vaid edastada see seisukoha kujundamiseks ja vastamiseks valitsusele.

Ando Kiviberg kommenteeris, et komisjon saab otsust ettepanek tagasi lükata oma vastuses ka põhjendada.

Raini Laide lisas, et komisjon peab kollektiivse pöördumise algatajale nii või naa vastuse saatma ning samuti läheb avalikuks komisjonis toimunud arutelu kajastav protokoll.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart sõnas, et toetab komisjoni esimehe ettepanekut. Komisjon ilmselgelt ei toeta pöördumises esitatud ettepanekut, kuid on tavaline protseduur, et komisjon saadab sellised pöördumised edasi Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks.

Jaanus Karilaid sõnas, et nõustub ettepanekuga kollektiivne pöördumine tagasi lükata.

Janek Mägi tõi esile, et samasisulisi pöördumisi on Vabariigi Valitsus ise eelnevalt samuti juba mitmel korral saanud ja nendele vastanud.

Andre Hanimägi rõhutas, et õiguskomisjon ei toeta pöördumises esitatud ettepanekut, kuid küsimus on praegu selles, kes pöördumise algatajatele selgitustega vastuse saadab. Juhul, kui kollektiivses pöördumises esitatud ettepanek ei ole komisjoni pädevuses, võib komisjon selle saata edasi arvamuse kujundamiseks ja vastamiseks hoopis pädevale asutusele, sh Vabariigi Valitsusele.

Ando Kiviberg kommenteeris, et kõige mõistlikum lahendus oleks praegu kollektiivne pöördumine siiski tagasi lükata, mh arvestades asjaolu, et algatajate endaga ei olnud võimalik saavutada kontakti, et kutsuda esindajad komisjoni oma pöördumist lähemalt selgitama.

Õne Pillak tõi oma kogemusest teises Riigikogu komisjonis esile, et komisjon ei ole üldjuhul kollektiivset pöördumist edasi saatnud isegi juhtudel, kui pöördumisel on ilmselgelt vale adressaat. Komisjon vastab pöördumisele oma seisukohaga ehk kas komisjon toetab või ei toeta selles esitatud ettepanekut. Ta märkis, et oma vastuses saab õiguskomisjon kajastada ka tänase arutelu käigus kõlanud Siseministeriumi esindajate argumente.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart kommenteeris, et Riigikogu komisjoni pädevuses on küll kollektiivset pöördumist arutada, kuid tema hinnangul ei ole antud juhul komisjoni pädevuses kujundada esitatud ettepaneku osas oma seisukohta, sest piiripunktidega seonduvat ei reguleeri Riigikogu komisjon, vaid seaduse alusel Vabariigi Valitsus. A. Kovalenko-Kõlvart rõhutas, et seetõttu peaks edastama konkreetse kollektiivse pöördumise seisukoha kujundamiseks valitsusele.

Valdo Randpere kommenteeris, et komisjon võib oma vastuses ka väga minimalistlikult öelda, et ei toeta esitatud ettepanekut ning pöördumise algatajad peaksid pöörduma selles küsimuses hoopis ise pädeva organi ehk konkreetses asjas Vabariigi Valitsuse poole.

Raini Laide selgitas, et komisjon võib teha ka otsuse pöördumine tagasi lükata, kuid hea tava kohaselt peaks seda otsust siiski vastuses algatajatele ka põhjendama.

Andre Hanimägi tegi kompromissettepaneku, et komisjon ei toeta ja lükkab pöördumises esitatud ettepaneku tagasi, kuid põhjendab seda oma vastuses tuginedes komisjonis toimunud arutelule, sh Siseministeriumi esindajate poolt kõlanud argumentidele.

Otsustati:

2.1. Kollektiivses pöördumises esitatud ettepanek tagasi lükata (konsensus: Andre Hanimägi, Madis Kallas, Jaanus Karilaid, Ando Kiviberg, Anastassia Kovalenko-Kõlvart, Õne Pillak, Valdo Randpere).

3. Info ja muud küsimused

Andre Hanimägi sõnas, et tema kui õiguskomisjoni esimehe poole on pöördunud Riigikogu juhatus, kuna Euroopa Liidu asjade komisjonis ei ole enam peale endise liikme Anastassia Kovalenko-Kõlvarti lahkumist õiguskomisjoni esindajat. Ta uuris, kas keegi õiguskomisjoni liikmete seast sooviks Euroopa Liidu asjade komisjonis õiguskomisoni esindajana jätkata.

Valdo Randpere kommenteeris, et selle küsimuse võiks pigem lahendada Keskerakond fraktsioonis, kuna muudatused puudutavad eelkõige nende fraktsiooni.

Anastassia Kovalenko-Kõlvart kommenteeris, et avaldas omalt poolt juba soovi jätkata ka Euroopa Liidu asjade komisjoni liikmena, kuid Keskerakonna fraktsioonile on kõnealusel komisjonis ettenähtud ainult üks koht.

Õne Pillak kommenteeris, et liikmete sel viisil Euroopa Liidu asjade komisjoni liigitamisel on oluline silmas pidada, et see võib tuua kaasa selle, et teisest komisjonist jääb seetõttu liige üldse puudu. Tema hinnangul peaks samuti eeskätt Keskerakonna fraktsioon ise, kui muudatuste algataja, selle küsimuse lahendama.

Andre Hanimägi sõnas, et teematõstus oli vaid liikmetele teadmiseks ning õiguskomisjon

ei oma ka pädevust seda otsust ise teha. Nähtavasti ei ole komisjoni liikmetel endal ka soovi, nõusolekut Euroopa Liidu asjade komisjoni liikmeks saamiseks. Seetõttu võiks küsimust edasi arutada pigem fraktsioonides, kelle poole on Riigikogu juhatus samuti pöördunud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Andre Hanimägi
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Selena Eenmaa
protokollija